

O kalakesemay ato kalahemekay

Harateng han kona tireng i, o kalakesemay ko harateng ha, o kalahemekay ko harateng ha?

O harateng no tamdaw, o nafaloco'an no tamdaw kona kalakesemay ato kalahemekay a pinangan. Ona nafaloco'an i, o sakaketon no faloco' mido^do to halalan no demak ato sakasi'icel no faloco' a misi'ayaw to 'orip; tahada'ocay, 'angongolay ko pisasolot nira to 'orip no mita o tamdaw. Ona sakahatini no nafaloco'an anca o harateng i, nano winaan ato wamaan, nano kaemangan a 'orip, nano tadamaan no lalengwan no loma', nano nitilidan ato nisawidangan. Siwatik sanay ko kasasiroma nona kalakesemay ato kalahemekay.

Ira koya mitiliday a tatosa, tati hay ko piseking no mira.

“Cowa kataneng kako, samaamaanen ako a misa'icel i, cowa ko mamafilo ako.” sanay ko piharateng no kalakesemay a tamdaw.

“Cowa kahaemin ako a mitilid ko sakatatihi no piseking ako, ano miliyaw ho a miseking i, inane:ngen ako.” sanay ko piharateng no kalahemekay a tamdaw.

O pisimsim no maomahay a tatosa to 'orad no kacanglahan. “Aya! o mamaponi' no 'orad ko lamit no nipalomaan ako, tatihi ko heci.” sanay ko piharateng no kalakesemay a tamdaw.

“Aciyah! o mamafaresi' no 'orad ko nipalomaan ako, makapah ko heci.” sanay ko piharateng no kalahemekay a tamdaw.

Ira koya misamokongay tatosa, iraayay ko omah no mira i hadhad.

“O pitademan aca ko mamasanga' ay ako tona hadhad.” sanay ko ko piharateng no kalakesemay a tamdaw.

Oya kalahemekay ko harateng a tamdaw i, “Palomaen ako ko hana, kilang, nga'ay pipahanhanan no tayniay a lafang.” sa.

Ona kalakesemay a harateng i, ano makahi kita, nga'ayay to a falicen. Pasayra i mo^celay ko piharateng i, o caciepoc kita to lipahakay a pinangan, maolah haca ko cimacima misawidang titaanan, o sakanga'ay haca no 'orip no mita. Ano sawidangen ko hatiniay a pinangan a tamdaw i, o mamapadahof kita to mo^celay a harateng, o sakaira no sakanga'ayaw no 'orip ita. Ira koya tadaso:wal, sowal sa, o nafaloco'an no tamdaw ko pitooran to sakanga'ayaw no 'orip, o nafaloco'an ko mifalicay to harateng; o harateng ko pa'icelay to faloco' a misi'ayaw to dademaken, itiya mafalic ko waywayan; o roma to ko pinangan; halo mafalic to ko onmi. Saka, ano sapifalicaw to onmi i, 'ayawen a misimsim ko nafaloco'an.

Saka, kita o aniniay a kapah no Yincomin, safaelohen a misaday ko faloco', sa'icelen a misi'ayaw to sakaci'epoc no 'orip, maainiini madadamadama to widang, nanay o kalahemekay ko faloco' ita a maemin!

106 年全國語文競賽原住民族語朗讀【馬蘭阿美語】 高中學生組 編號 2 號
悲觀與樂觀

首先，想請教大家，你有沒有想過自己是偏向悲觀還是樂觀的人？

悲觀與樂觀是人的一種思維也是一種信念。這個信念會決定我們做事的方法與處世的態度，對一個人的影響既深且遠。其觀念的形成主要受父母的影響、從小生活的環境、家庭的社會地位、所受的教育程度和所交往的朋友，都有著很大的關係，這二者間差異之大可謂天壤之別。

就舉三個例子，兩個學生考試成績不佳：

悲觀的學生：認為自己不夠聰明，再怎麼努力也沒辦法考好。

樂觀的學生：檢討沒有充分準備，只要努力下次一定考好。

兩個農夫面對即將到來的春雨：

悲觀的農夫：農作物的根會爛，收成會受影響。

樂觀的農夫：農作物得以澆灌，萬物得以生息。

另外，兩個工人擁有偏遠的荒地。

悲觀的工人說：我只能用它來修一座墳場，別無選擇。

樂觀的工人說：我要將它種滿綠樹花草，供人休憩。

然而，這種思維不是不能改變的，只要我們自己願意改變，凡事朝積極正面的方面去思考，不但可以讓自己有樂觀的個性，這種個性也會帶來更多的友誼，帶來好運，跟這種思維的人相處也會帶給人鼓勵和正向的觀念，也會因自己有這種個性而帶來許多機會。有句很有哲理的一句話：信念改變思維，思維改變心態，心態改變行動，行動改變習慣，習慣改變性格，性格改變命運。要改變命運，先確立信念！

所以，要當現代的原住民青年，就要樂觀積極、知足常樂、正面思考、勇敢面對、它不但具有感染性，對自己有正面的助益，也為朋友及他人帶來鼓勵，願大家都能成為一個積極樂觀的人。